

De Winterkoning

Nieuwsbrief – Maart 2026

Inhoudsopgave

Van de Redactie	2
Wie wat waar	2
Oud en Nieuw; Leuk en Niet Leuk	3
Roodborst zonder rood	7
Lezingen en Excursies	8
Slechtvalk live	8
Kennismaken met Arend de Jong	9
De Vogels van Hans Andreus	11
De Spotvogels	12
Commissie Publieksactiviteiten	14
De Velduil, vogel van het kwartaal	15
Kruisbek	16
Lente rituelen	17
Vogeljargon: Voedselnijd	18
Vergrootglas op De Groote Ven	19
Nieuwe leden	19
Vogelen in Gambia	20
Vogelwaarnemingen, Hans Schekkerman	22

Onder andere in dit nummer:

Leuk en niet leuk
Gedicht Hans Andreus
Arend de Jong
Voedselnijd
De Spotvogels
Slechtvalk Livestream
Velduil kwartaalvogel
Leden vliegen uit
Lente
Waarnemingen

*Deze vogel klinkt als lentemuziek
in je oren.
Tjiftjaf, foto Elice Jongerius*

Van de Redactie

Paul Mulder, Elice Jongerius, Bart Romijn en Hans Stapersma

Wat vogels betreft hebben we een enigszins stille winter achter de rug. Uit dit maart-nummer van de Winterkoning blijkt echter dat de leden van onze vogelwerkgroep niet stilzaten. Onze voorzitter Hans Stapersma beschrijft een aantal leuke en minder leuke ontwikkelingen en geeft aan wat wij als leden daarvoor (kunnen) betekenen. Joep de Leeuw vertelt hoe mede dankzij burenccontact er een bijzondere Roodborst, namelijk zonder rode borst, werd gespot. We zetten ons - vooral in het donker actieve - erelid Arend de Jong in de spotlights.

Verleden jaar gingen totaal 187 leden mee met onze 14 excursies en de vier lezingen trokken zo'n 280 bezoekers. We zijn benieuwd of we in 2026 deze aantallen kunnen overtreffen. De eerste excursie dit jaar, in de Dorregeesterpolder, begon goed met 24 deelnemers! Wil je niets missen? Noteer dan de datums van lezingen en excursies in je agenda.

Natuurlijk nog veel meer in deze Winterkoning, zoals Vogeljargon, Jongeren- en Publieksactiviteiten. Deze keer ook een nieuwe rubriek 'Leden vliegen uit' waarin leden door hen ondernomen vogelreizen in andere landen beschrijven. We besluiten met de rubriek 'Bijzondere waarnemingen' door Hans Schekkerman, met een zoekplaatje. En wellicht ten overvloede maar wij zijn altijd blij met uw foto's, tekeningen of andere creatieve bijdragen aan de Winterkoning. Mail naar winterkoning@vwgmidden-kennemerland.nl

Veel lees- en vogelplezier!

Velduil,
foto Hans Stapersma

Wie-wat-waar in de Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland

De Winterkoning is het Verenigingsblad van de Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland. De werkgroep kent naast het bestuur en de redactie diverse werkgroepen. [Kijk hier voor een overzicht met contactgegevens.](#)

De redactie van de Winterkoning bestaat uit Hans Stapersma, Bart Romijn, Paul Mulder en Elice Jongerius.

De Winterkoning

Nieuwsbrief - Maart 2026

In 2025 gingen totaal 187 leden mee met onze 14 excursies en de vier lezingen trokken zo'n 280 bezoekers.

Oud en Nieuw; Leuk en Niet Leuk.

Hans Stapersma

Leuk en nieuw

Huismussen

1. Een paar dagen geleden kregen we bericht dat onze subsidieaanvraag bij het "Betrekken bij Groen Fonds" om iets structureels te doen voor Huismussen in ons werkgebied voor een groot deel is gehonoreerd! Hulde aan Florinda Nieuwenhuis die dat project trekt en die ook de subsidieaanvraag heeft gedaan.

We hebben nu keihard vrijwilligers nodig om haar te helpen met de implementatie van dit project: voorlichting geven, mensen enthousiast maken hun omgeving meer Huismus-vriendelijk te maken, mensen begeleiden bij het ophangen van nestkasten, het helpen planten van inheemse struiken enz. En dat door ons hele werkgebied! Meld je aan bij Hans Stapersma (j.stapersma@gmail.com).

Doe mee met het Huismus-vriendelijk maken van onze omgeving

Oeverzwaluwwand in Heemskerk

2. Er komt een Oeverzwaluwwand aan de oostkant bij het nieuwbouwproject Tolhek in Heemskerk waar zo'n 100 flexwoningen worden gerealiseerd. De Vogelwerkgroep begeleidt dit project en heeft al toegezegd dat we het jaarlijkse onderhoud op ons zullen nemen.

Er zijn al twee vrijwilligers die zich daarvoor aangemeld hebben maar dat mogen er best meer worden. Meld je aan bij Hans Stapersma (j.stapersma@gmail.com). Er komen namelijk mogelijk nog meer van zulke wanden in ons werkgebied!

Inventarisatie Huiszwaluw kolonies

3. Er staan al een paar jaar twee Huiszwaluwtilen in de Gemeente Castricum maar tot voor kort wisten we eigenlijk niet of ze ook gebruikt werden. Gelukkig zijn er nu een aantal leden die op zich genomen hebben om in Castricum de Huiszwaluw kolonies te inventariseren. Dat gebeurde al in Uitgeest en Bakkum maar verder in ons werkgebied nog niet.

Ook hier willen we eigenlijk wel weten wat er in ons hele werkgebied gebeurt en dan met name buiten Castricum en Uitgeest. Het kost niet veel moeite en met twee of drie rondes per seizoen ben je al grotendeels klaar! Wie helpt?! Meld je aan bij Hans Stapersma (j.stapersma@gmail.com).

De Winterkoning

Nieuwsbrief- Maart 2026

We hebben nu keihard vrijwilligers nodig om Florinda Nieuwenhuis te helpen met de implementatie van dit project: voorlichting geven, mensen enthousiast maken hun omgeving meer Huismus-vriendelijk te maken, mensen begeleiden bij het ophangen van nestkasten, het helpen planten van inheemse struiken enz.

Er komt een Oeverzwaluwwand aan de oostkant bij het nieuwbouwproject Tolhek in Heemskerk waar zo'n 100 flexwoningen worden gerealiseerd.

De Karpervijver in Bakkum op de schop

4. Veel mensen attenderen mij op de grootschalige ingrepen van PWN rond de Karpervijver in Bakkum. Die waren ons bekend uit ons regelmatige overleg met de duinbeheerder PWN. Het gaat om het uitbaggeren van de vijver, het opruimen van een oude vuilstort, het "terugzetten" van de oeverbegroeiing aan de noordoostkant die groot en massaal was geworden en het vrijmaken van bomen van een hoofdtransportleiding voor water. Dat laatste is tegenwoordig beleid vanwege bereikbaarheid in geval van calamiteiten. Als laatste onderdeel van deze werkzaamheden wordt ook het kijkscherm aan de zuidoostkant vernieuwd. Wij zijn daar intensief bij betrokken en proberen met name de functionaliteit van het kunnen kijken naar vogels in de gaten te houden en te verbeteren. Er komen twee plekken waar ook mensen met rolstoelen terecht kunnen en ook aan fotografen wordt gedacht. Er gaat namelijk een ijsvogelwand komen schuin voor het nieuwe scherm; die voorziening gaan we in het najaar afmaken want nu moet het leemzand eerst goed inklinken. En nu maar hopen dat de IJsvogels dat ook een goede plek vinden!

Zicht op de Karpervijver zoals ie was

De Winterkoning

Nieuwsbrief -Maart 2026

Als laatste onderdeel van deze werkzaamheden wordt ook het kijkscherm aan de zuidoostkant vernieuwd. Wij zijn daar intensief bij betrokken en proberen met name de functionaliteit van het kunnen kijken naar vogels in de gaten te houden en te verbeteren.

Uitbreiding Sakerlei

5. Onze recente gesprekken met het RAUM (Recreatieschap Alkmaarder en Uitgeester Meer) zijn constructief. We gaan bijvoorbeeld als Vogelwerkgroep proberen BMP tellingen te doen op de Sakerleidam in het Alkmaardermeer. Daar wordt het bestaande natuurgebied Sakerlei uitgebreid met ca. 5 ha riet en plasdras gebied met veel kansen voor bijvoorbeeld Bruine Kiekendief, Roerdomp en Snor. We praten hier ook nog over een Oeverwaluwand maar dat wordt wel wat langere termijn werk. Wil je helpen tellen, meld je aan bij Hans Stapersma (j.stapersma@gmail.com).

Bruine Kiekendief bij het Uitgeestermeer, foto Elice Jongerius

Minder leuk en soms oud

Tijd voor snelle actie?

1. We zoeken nog steeds naar iemand die (snel) kan acteren op acute vogel-gerelateerde zaken die nu vaak bij het bestuur binnenkomen. Denk aan doorverwijzen, waarschuwen binnen de Vogelwerkgroep, maar ook aan gelijk actie ondernemen zoals bij een broedende Scholekster op een fietsenstalling of een melding van onwettige ingrepen bijvoorbeeld een dakrenovatie zonder onderzoek naar Gierzwaluwen of Huismussen. Meld je aan bij Hans Stapersma (j.stapersma@gmail.com).

Ruimtelijke Ordening versterken

2. We zoeken nog steeds urgent versterking voor de zwaar belaste werkgroep Ruimtelijke Ordening waar we - vaak op de langere termijn - veel dingen voor vogels kunnen betekenen. Door overleg, tijdig bijsturen of tegengas geven, en/of door reactie op plotselinge of langlopende bedreigingen in/van de leefgebieden van vogels kunnen we veel bereiken. Het werk is hier van een duidelijk ander karakter dan bijvoorbeeld vogels ringen, nestgelegenheid maken of inventariseren; maar het is daarom niet minder nuttig of interessant. Denk er eens over na en informeer eens wat het werk inhoudt en wat je eventueel zou kunnen/willen bijdragen. Meld je aan bij Hans Stapersma (j.stapersma@gmail.com).

Legitieme jacht op ganzen

3. Alleen al in Noord-Holland 120.000 ganzen doden dit jaar. Zoals u mogelijk al gemerkt heeft: er wordt overal volop en ongegeneerd geschoten op ganzen, vooral grauwe ganzen, nijlganzen en grote Canadese ganzen. De achtergrond daarvan is dat er een nieuw faunabeheerplan ganzen van kracht is geworden en dat de bijbehorende vergunning om te mogen/moeten doden daarvoor eind vorig jaar definitief is geworden. Het mag/moet vanaf 1 februari 2026, het mag/moet in natuurgebieden inclusief Natura 2000 gebieden, het mag/moet in de broedtijd en het mag/moet bijna het hele jaar door. Het doet er dus niet toe dat de winterganzen er nog zijn of dat er vele andere soorten aan het broeden zijn en dat die nu enorm verstoord worden. DODEN want "er zijn er teveel", ze eten het gras van de boeren, ze "verslempen" het land, ze eten de rietkragen op in de natuurgebieden en ze zijn een gevaar voor de vliegveiligheid.

De Winterkoning

Nieuwsbrief – Maart 2026

We zoeken nog steeds naar iemand die (snel) kan acteren op acute vogel-gerelateerde zaken die nu vaak bij het bestuur binnenkomen.

We zoeken nog steeds urgent versterking voor de zwaar belaste werkgroep Ruimtelijke Ordening waar we - vaak op de langere termijn - veel dingen voor vogels kunnen betekenen.

Jager met geschoten Grauwe Gans in de Dorregeestepolder.

De Provincie stimuleert nu zelfs het eten van ganzenvlees en heeft daar door de provincie heen vele koelcellen voor geplaatst. Het buitengewoon kwalijke is dat dit keer ook de Natuurorganisaties meedoen aan deze hetze want ja hun geld voor beheer gaat nu op aan faunaschade vergoedingen aan de boeren en "niet meedoen" maakt ze ook kwetsbaar voor dreigen met kortingen op hun overheidssubsidies. De Vereniging Samenwerkende Vogelwerkgroepen van Noord-Holland (SVN) hebben hun Leden (15 Vogelwerkgroepen) recent gevraagd wat men wil dat ze moet doen: accepteren, tegengas geven, bijsturen,? Ze zijn heel benieuwd naar uw aller mening over dit uiterst verstorende, grootschalige populatiebeheer met name in de winter, in de broedtijd en middenin natuurgebieden.

Een historisch perspectief: zo'n 50 jaar geleden waren we supertrots dat er af en toe Grauwe Ganzen bleven broeden in Nederland. En ook dit: we hebben de mond vol over het jagen in de landen om ons heen en roepen oehoe en ah over het schieten van Zomertortels in Frankrijk, het aanleggen van een vliegveld in Portugal op een plek waar nogal wat van "onze Grutto's" pleisteren, het vangen en eten van Ortolanen en spreken schande van de jacht op trekvogels in mediterrane landen.

De Wildernis

4. Ingrepen in de Wildernis. De laatste maanden is er het nodige te doen geweest over voorgenomen ingrepen van het PWN in "De Wildernis", een bosgebied in het Heemskerkse deel van het NHD. Het bestuur was daarover vooraf geïnformeerd via twee bijeenkomsten georganiseerd door PWN en had die ingrepen beoordeeld als "kleinschalig". Ook de roofvogelaars waren door PWN uitgenodigd voor die bijeenkomsten, en hen rechtstreeks informeren was ook door het vogelwerkgroep bestuur bij PWN aangekaart. Dat laatste gebeurde uiteindelijk ook puur uit goede wil daarom in een laat stadium, maar helaas wel met een heel vervelende tekstuele fout: "omvormen naar open loofbos" werd per ongeluk "omvormen naar open duin". Op dat laatste werd heftig gereageerd door de roofvogelaars met zelfs een artikel op persoonlijke titel in het NH Dagblad.

Het vogelwerkgroep bestuur heeft daarna - mede op verzoek van de desbetreffende roofvogelaar - uitvoerig overleg gehad met PWN over wat men nu echt van plan was en ging doen. Daarbij werd door PWN glashelder bevestigd dat het beeld van het bestuur ("kleinschalige ingreep" en "omvorming naar open loofbos") correct was. De geplande ingrepen zijn inmiddels uitgevoerd.

De situatie nu: ik heb recent met 3 roofvogelaars gecommuniceerd waarvan er twee uit zichzelf (!) bevestigden "dat de uiteindelijke ingrepen in de Wildernis hen erg meevielen" en de derde datzelfde bevestigde toen ik dat aankaartte. Case closed.

De Winterkoning

Nieuwsbrief – Maart 2026

Een historisch perspectief: zo'n 50 jaar geleden waren we supertrots dat er af en toe Grauwe Ganzen bleven broeden in Nederland. En ook dit: we hebben de mond vol over het jagen in de landen om ons heen en roepen oehoe en ah over het schieten van Zomertortels in Frankrijk, het aanleggen van een vliegveld in Portugal op een plek waar nogal wat van "onze Grutto's" pleisteren, het vangen en eten van Ortolanen en spreken schande van de jacht op trekvogels in mediterrane landen.

Waterballet in de Karpervijver, foto Elice Jongerius

Roodborst zonder rood, een zeldzaam verschijnsel

Joep de Leeuw & Nelleke ten Have

Oostelijke dwaalgast?

Op een grauwe novembermiddag zag ik (Joep) een roodborstachtige vogel in de meidoorn voor mijn werkkamer landen. Mijn blik bleef hangen want ik zocht nog even bevestiging van wat roods zodat het echt om een Roodborst ging, maar die bevestiging bleef uit: toen de vogel iets ging verzitten zag ik een helemaal wit gezicht en witte borst en schoot even de gedachte door mijn hoofd aan een of andere oostelijke dwaalgast, maar verder was het uiterlijk en gedrag toch echt een 'Roodborst'. Ik probeerde de vogel terug te vinden in de buurt om een foto te maken maar dat lukte helaas niet.

Na wat zoeken op waarneming.nl ('roodborst', (levensstadium) 'afwijkend') en verder op internet werd wel duidelijk dat zo'n witborstige Roodborst beslist geen regelmatige verschijning is. Latere zoektochten in de buurt leverden ook niets meer op, totdat half januari een foto van Nelleke via Hans Stapersma en Hans Schekkerman rondging waaruit bleek dat de vogel in elk geval sinds eind november verbleef in het tuinencomplex twee blokken verderop achter Droogbloem in Castricum. Daar is deze bijzondere Roodborst nu al de hele winter een door de buurtbewoners geliefde gast die dankbaar gebruik maakt van de goed verzorgde wintervoeding daar.

Roodborst in achtertuin Droogbloem Castricum, 18 januari 2026 (foto: Joep de Leeuw)

Genetische afwijking

Volgens Hein van Grouw, conservator van Natural History Museum, London, gaat het om een genetische afwijking waarbij vooral de aanmaak van het pigment phaeomelanine, dat voor roodbruine kleuren in vogelveren zorgt, sterk beperkt is (zie British Birds 106, 2013). Vandaar de meer grijze tinten op de kop en rug en het (bijna) wit in het gezicht en op de borst. Het gen voor deze afwijking schijnt in Engeland iets vaker voor te komen (zie bijvoorbeeld An aberrant Robin in Devon, birdguides.com), maar lijkt in Nederland zeer zeldzaam.

De Winterkoning

Nieuwsbrief - Maart 2026

Na wat zoeken op waarneming.nl ('roodborst', (levensstadium) 'afwijkend') en verder op internet werd wel duidelijk dat zo'n witborstige Roodborst beslist geen regelmatige verschijning is.

Lezingen en Excursies

Radha van Schaick, Aalko Veldman & Bart Romijn

Inmiddels hebben we dit jaar al weer vier excursies en één lezing achter de rug.

- 18 januari, ochtendexcursie Dorregeesterpolder, o.l.v. Bart Romijn
- 15 februari, dagexcursie Dijkgatweide en Robbenoordbos, o.l.v. Hans Stapersma
- 7 maart Lezing Zeevogels van alle kanten bekeken, door Mardik Leopold
- 14 maart Fluisterbootexcursie, o.l.v. Marcel Boer
- 27 maart, dagexcursie Leusveld, Empese en Tondense Heide en IJsselvallei, o.l.v. Robert Ketelaar.

De verslagen van de excursies staan [hier](#) op onze website.

Agenda Lezingen en Excursies

Ook de komende tijd staan een aantal mooie excursies en een boeiende lezing op het programma:

- 10-12 april, weekend-excursie (Zuid-) Limburg, onder leiding van Kees Roselaar. Volgeboekt.
- 15 april, Algemene Ledenvergadering van de Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland, 20.00u in De Kern, Castricum. Na de pauze is er een kleurrijke presentatie over "Vogels van Colombia" door Ineke Venrooij.
- 25 april, ochtendexcursie Heemtuin Cees Baart, 9.00u Doelen 25, Egmond Binnen (zie ook de lezing op 4 juli). De Heemtuin is ook rolstoeltoegankelijk.
- 2 mei, dagexcursie Nieuwe Driemanspolder o.l.v. Dick Dekker.
- 9 t.e.m. 17 mei, Nationale Vogelweek. Zie voor nadere informatie t.z.t. de aankondigingen in lokale media.
- 31 mei, dagexcursie De Hoge Veluwe o.l.v. Tom Damm.
- 20 juni, ochtend Fietsexcursie Castricum en omgeving, o.l.v. Aalko Veldman en Bart Romijn
- Lezing Heemtuin, door Cees Baart, zaterdag 4 juli, 14.00 in De Hoep
- 3 oktober, boottocht Zeevogels vanuit Den Helder. Gidsen Koen Stork, Vincent van der Spek en Gijsbert Twigt (inschrijven via [Dagje in de Natuur](#) en voor vervoer naar Den Helder ook aanmelden bij excursies.lezingen@vwgmidden-kennemerland.nl.)
- Details van het programma van lezingen en excursies voor de komende maanden staan [hier](#) op de website.

Beste leden, geen van jullie zal de huidige ontwikkelingen inzake de brandstofprijzen zijn ontgaan. De prijzen zijn met 20% gestegen en daarom heeft de commissie besloten dat de huidige vergoeding niet meer realistisch ten opzichte van de werkelijk gemaakte kosten. We hebben daarom besloten om ook de vergoeding met 20% te verhogen tot een bedrag van € 0,30 per kilometer. Dit gaat in met de excursie van 27 maart en zal blijven zolang de prijs van brandstof zich op het huidige niveau handhaaft. Toekomstige veranderingen zullen uiteraard in aanmerking genomen worden om de prijs in op- of neerwaartse zin aan te passen.

Slechtvalk in Beeld

Vogelwerkgroep Alkmaar en Omstreken

De VWG Alkmaar en Omstreken heeft een camera gericht op het nest van een slechtvalkpaar op het nestplateau op de toren van de Grote Kerk Alkmaar. De stream is 24/7 live. Er liggen 4 eieren in het nest en het broeden is op 12 maart begonnen.

Slechtvalk-alkmaar.nl

De Winterkoning

Nieuwsbrief - Maart 2026

De komende periode kunnen wij u weer mooie excursies en lezingen bieden.

Voor ieder wat wils: van de Heemtuin tot de Zeevogels buitengaats.

Klik [hier](#) voor de agenda van de eerste helft van 2026.

Even kennismaken met Arend de Jong

Tekst en foto's Bart Romijn

“Met de fiets gingen we in het donker de duinen in. Het was heel leuk en er was een meneer die Arend heet en die kon heel goed een Bosuil nadoen. Zelfs zo goed dat andere Bosuilen gingen terugroepen. De mannetjes maken een ander geluid dan de vrouwtjes. Ik bedoel hier de uilen.” Uit een verslag van Lauren Groen van een jongerenexcursie.

Uit bovenstaande citaat blijkt dat Arend de Jong als ‘Bosuilenman’ of ook wel ‘Uilenroeper’ zeer tot de verbeelding spreekt. En dat is niet alleen bij jongeren zo.

Foto: Arend de Jong tijdens een avondlijke Bosuileninventarisatie

De Winterkoning

Nieuwsbrief – Maart 2026

Biologie was mijn lievelingsvak.

De kinderen wisten me te vinden als veldbioloog

Stempel problematische leerling

Om nader kennis te maken ben ik op bezoek bij Arend de Jong en zijn vrouw Manda. In de gezellige huiskamer zit Arend op zijn praatstoel. Manda valt hem af en toe bij. Arend begint bij het begin: “Toen ik een jaar of 3 - 4 was zat ik in de badkuip te kijken naar een spin die een web aan het bouwen was. Ik heb er gebiologeerd naar zitten kijken. Dit beeld is me altijd bijgebleven. Dat was mijn eerste klik met de natuur”.

Hij vervolgt: “Op de lagere school had ik moeite met leren. Pas rond mijn 50e kwam ik er via mijn dochter achter dat ik dyslectisch was. Dyslexie werd in mijn kindertijd nog niet onderkend. Je kreeg gewoon het stempel van ‘problematische leerling’. Gelukkig ontdekte ik later dat ik wel goed was in exacte vakken, die ik op de avondschool ging volgen. Biologie was mijn lievelingsvak.”

Liefst was Arend boswachter geworden. Maar het liep anders. Uiteindelijk werd hij technisch onderwijsassistent. “Ik begon op een middelbare school in Osdorp, waar ik Manda ontmoette. Daarna werkte ik tot aan mijn pensioen op het Spinoza Lyceum in Amsterdam-Zuid. Daar wisten de kinderen me te vinden als veldbioloog.

Zij kwamen naar me toe met vragen waarmee ze niet bij de leerkrachten terecht konden, zoals “wat voor insect is dit?” Het gaf mij enorm veel voldoening om te vertellen wat voor plantje of diertje het was en ze zo te interesseren voor de natuur!”

Op zoek naar Bosuilen in het Amsterdamse Bos

Al op vroege leeftijd sloot Arend zich aan bij de Vogelwerkgroep Amsterdam. “Met drie vrienden ging ik het Amsterdamse Bos in op zoek naar Bosuilen. Dat deden we met een 5 kilo zware, op 4 batterijen werkende, bandrecorder. Ieder van ons moest 1 batterij inbrengen. We draaiden het geluid van een Bosuil af. Dat werkte best goed. Maar toen een aantal mensen uit Utrecht op bezoek kwamen die met de stem de Bosuilenroep nabootsten, was ik meteen verkocht. Dat wilde ik ook leren. Enkele dagen heb ik geoefend. Van leerling werd ik meester”.

Het wekt geen verbazing dat Arend, toen hij zich aansloot bij de Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland (destijds nog VWG Castricum), werd gevraagd om uilen in ons werkgebied te inventariseren.

Sinds het begin van de tachtiger jaren, dus al meer dan 40 jaar, doet Arend dat stelselmatig. Inmiddels hebben we een uiterst waardevol overzicht en inzicht van de Bosuilenstand over de jaren: in het gebied van Wijk aan Zee tot Egmond aan Zee – Arends’ telgebied – schommelde het aantal de afgelopen 20 jaar tussen de 46 (in 2012 en 2015) en 24 (in 2025 en 2026).

Roep van de Bosuil

Om te ervaren hoe Arend Bosuilen inventariseert, ga ik op een avond met hem mee. Om half acht ’s avonds fietsen we het duingebied in, Arend, ik en Martine Kamminga. Martine fungeert als een extra paar oren en kan net als Arend de roep van de Bosuil nadoen. Het is koud en volle maan. De stilte, de heldere sterrenhemel en de silhouetten van bomen en struiken; het geheel creëert een bijna mythische sfeer. Bosuilen horen we aanvankelijk niet. Het enige opmerkelijke is een Houtsnip die, verblind door onze fietskoplampen, ons verdwaasd aankijkt en dan schielijk de struiken in vlucht.

Maar uiteindelijk komt er op het roepen van Arend en Martine dan toch een reactie! Het is een vrouwtje Bosuil. Even later, in de buurt van Johanna’s Hof, horen we een mannetje Bosuil en tien minuten later bij de Glopstukken, nog een. Voldaan, en enigszins verkleumd, fietsen we om 10 uur terug naar huis.

Het dringt tot me door wat een reuze-inspanning het inventariseren van Bosuilen is; en dat ruim veertig jaar lang!

Veelzijdig

Arend deed en doet nog veel meer dan Bosuilen inventariseren. Zo waren de voegeexcursies in Polen, die hij en zijn vrouw Manda vanuit hun vakantiehuisje daar organiseerden, vermaard. Zoals ook velen zich de tochtjes met de roeiboot in Botshol herinneren. Arend heeft ook in Botshol jarenlang geïnventariseerd. Daarnaast zet hij zich met zijn vrouw in voor Vleermuizen en allerlei andere natuuractiviteiten.

Erelid

Al met al activiteiten die het feit rechtvaardigen dat Arend de Jong erelid is van de Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland. Een vermelding overigens die op de website van de Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland niet terug te vinden is. Alleen de niet-openbare ledenlijst vermeldt zijn erelidmaatschap.

De Winterkoning

Nieuwsbrief - Maart 2026

Roep van de Bosuil. Het is koud en volle maan. De stilte, de heldere sterrenhemel en de silhouetten van bomen en struiken; het geheel creëert een bijna mythische sfeer.

Arend deed en doet nog veel meer dan Bosuilen inventariseren. Zo waren de voegeexcursies in Polen, die hij en zijn vrouw Manda vanuit hun vakantiehuisje daar organiseerden, vermaard.

De Zilveren Maan

In 2002 ontving Arend de Jong uit handen van de toenmalige milieugedeputeerde de Zilveren Maan prijs, als erkenning voor zijn veelzijdige inzet voor de natuur in Noord-Holland.

De Zilveren Maan is een dagvlinder die in ons werkgebied de afgelopen vijf jaar maar eenmaal is waargenomen. Zeldzaam dus, net als Arend de Jong, En daarmee mogen wij ons zeer gelukkig prijzen!

Foto: de Zilveren Maan prijs, onderscheiding voor belangrijk natuurbeschermingswerk in de provincie Noord-Holland

De Winterkoning

Nieuwsbrief - Maart 2026

Hans Andreus, 1926-1977, pseudoniem van Johan Wilhelm van der Zant, was een Nederlandse dichter en schrijver van gedichten, romans, verhalen, hoorspelen, kinderverhalen en kindergedichten.

Het gedicht 'De vogels' staat onder andere in de bloemlezing 'Zo'n handjevol veren met een lied eromheen' - de mooiste gedichten over vogels: over nestverlaters, hoogvliegers, het zachtste dons en de mooiste dekveren. Bijna 100 gedichten, van bijna 70 dichters.

De vogels

Vanmorgen werd ik wakker
van de vogels.

En ik dacht: Waarvan werd ik wakker?
Van de vogels.

Van het licht ook, maar
meer van de vogels.

Het licht zacht zingend,
de vogels keihard.

Hans Andreus

Uit: Zo'n handjevol veren met een lied eromheen.

De

Spotvogels

Peter Mol & Henk van der Leest
jongerenexcursies@vwgmidden-kennemerland.nl

De activiteiten van en voor onze jeugdleden

Speciaal voor onze jonge leden vinden jullie onder deze naam nieuws over de activiteiten van onze jeugdleden. De naam De Spotvogels is de naam van de groepsapp die een aantal jongeren gebruiken om dingen met elkaar te delen. Of ze wel of niet meegaan met een excursie of over vogels die ze op vakantie of in de eigen omgeving hebben gezien.

Een publieksactiviteit als start van het jaar

Dit jaar zijn we begonnen met een publieksactiviteit, namelijk een Tuinvogeltelling voor jongeren in de boomgaard van Gasterij de Kruisberg op zondag 1 februari. Deze activiteit hadden we in 2024 al uitgeprobeerd en wel op zowel de zaterdag als de zondag. Deze ervaring leerde ons dat er op zaterdag niet veel jongeren op de Gasterij kwamen, maar wel op zondag. Daarom organiseerden we dit jaar alleen op die dag een tuinvogelevenement voor jongeren en wel van 10.00 tot 15.00 u.

Al enkele weken van te voren richtten we een voederplek in met vetbollen, netjes met noten, holle boomstammen vol frietvet en een flinke lading strooizaad op de grond en op een lange tafel. Dit moest de belangstelling van zo veel mogelijk vogels uit lokken. Bij de vogels lukte dit wel voor een deel. Bij de jongeren minder. Weliswaar deden enkele kinderen enthousiast aan de telling mee, maar we hadden gerekend op enkele tientallen. Een aankondiging van onze tuinvogeltelling had namelijk uitgebreid in alle plaatselijke huis aan huis bladen van de hele regio gestaan.

Wat de vogels betreft waren de aantallen kool- en pimpelmezen zonder meer indrukwekkend te noemen, maar viel wel het aantal soorten en zeker de deelname van meer zeldzame soorten wat tegen. We hadden een beetje gerekend op zwarte mees dit jaar (wat meer aanwezig deze winter), op glanskop en wie weet zo dachten we, op goud- en appelvink. Geen van deze soorten liet zich echter zien. Gelukkig zagen onze jonge tellers nog wel veel vinken, een drietal roodborsten, een paar merels, twee heggenmussen, twee grote bonte spechten en een drietal boomklevers. Gezien de beperkte deelname van jongeren gaan we ons goed bezinnen op deze publieksactiviteit. Zo denken we na over een andere opzet, bijvoorbeeld in de vorm van een samenwerking met een school.

Braakballen pluizen met de spotvogels

Op zondag 8 februari pluizden we braakballen van de kerkuilen die op Landgoed Nijenhuis bij Heiloo huizen. Plaats van handeling was dit keer De Swaen in Uitgeest waar we uiterst gastvrij werden ontvangen. De belangstelling voor de pluizdag was zondermeer goed te noemen. Ook over de variatie aan muizensoorten waren we zeer tevreden, al troffen we niet een felbegeerde waterspitsmuis of noordse woelmuis aan. Daarentegen wel de schedel en kaakjes van een aardmuis, die in Noord-Holland nog vrij zeldzaam is. Klik [hier](#) voor het verslag,

De Winterkoning

Nieuwsbrief – Maart 2026

Dit jaar zijn we begonnen met een publieksactiviteit, namelijk een Tuinvogeltelling voor jongeren in de boomgaard van Gasterij de Kruisberg op zondag 1 februari.

Als jullie kinderen, kleinkinderen, neven en nichtjes, buurkinderen kennen waarvan jullie denken dat het wat voor ze kan zijn, laat ze gerust langskomen bij onze activiteiten.

Een mistige ochtend op Fort Krommeniedijk

Ieder jaar worden door Landschap Noord-Holland in maart de weilanden rond Fort Krommeniedijk onder water gezet, om zo een aankomstplek te creëren voor weidevogels, steltlopers, ganzen en heel veel eenden. Op zondag 8 maart togen we er heen. Onze spotvogels hadden er veel zin in, onder wie ook twee nieuwe potentiële leden.

De omstandigheden maakten het vogels kijken echter niet makkelijk. Een dichte koude mist hing over de velden, die de vogels grotendeels aan het zicht onttrok. Korte momenten van iets meer helderheid leverde gelukkig toch nog wel wat soorten op; we zagen een jagende Blauwe Kiekendiefman, Wulpen, Grutto's, Kieviten, Scholeksters, Tureluurs, Slobeenden en heel, heel veel Smienten (naar schatting meer dan 10.000). Aan het eind van de middag trok de mist uiteindelijk wat meer op en zagen we alsnog Kempaantjes en een dichtbij jagende Bruine Kiekendief.

Grutto's bij Fort Krommeniedijk, foto Bart Romijn

De spotvogels bij Vroege Vogels?

Tot aan de zomer staan nog drie excursies gepland.

Op 12 april hebben we een uiterst bijzondere excursie op het programma staan. We gaan dan naar het Geestmerambacht, waar we samen met de jongeren van de Vogelwerkgroep Alkmaar op zoek gaan naar moerasvogels. **Het programma Vroege Vogels** heeft laten weten hier graag bij aanwezig te willen zijn, maar ja, met radio- of tv programmamakers weet je het nooit.

Een voorjaar zonder op zoek te gaan naar Blauwborsten, Nachtegalen of Geoorde Futen is natuurlijk niet mogelijk. Daar gaan we dan ook op zondag 10 mei naar toe.

Op zondag 14 juni is het rijke vogelleven in de Dorregeesterpolder aan de beurt. Behalve de vele zangvogels, staat toch zeker de Roerdomp hoog op de wensenlijst van onze spotvogels. We gaan er onze best voor doen, zodat we met voldoening de zomervakantie in kunnen.

De Winterkoning

Nieuwsbrief – Maart 2026

De jongerenvereniging bestaat uit een leuke groep jongeren die in afwisselende samenstelling meegaan met de excursies. Maar we kunnen nog wel wat nieuwe jongens en meisjes er bij hebben.

Voor in de agenda:

Jongerenexcursies op 12 april, 10 mei en 14 juni.

Mogelijk dat 12 april het programma Vroege Vogels een opname komt maken.

Klik [hier](#) voor de lijst met jongerenexcursies.

Commissie publieksactiviteiten

Tekst Meia Bartelsman

Oproep excursie-begeleiders voor de nationale vogelweek 2026

Dit jaar is de nationale vogelweek van zaterdag 9 mei tot en met zondag 17 mei. Moederdag op 10 mei en Hemelvaartsdag op 14 mei vallen in deze week. Wij zoeken enthousiaste excursie-begeleiders tijdens deze week.

Vorig jaar hadden we totaal 6 excursies; wij willen graag het aantal van verleden jaar evenaren en als het lukt zelfs overtreffen.

Aanmelden kan op publieksactiviteiten@vwgmidden-kennemerland.nl. Als je interesse hebt om een excursie te begeleiden, kunnen wij je helpen met de praktische zaken. Maar misschien weet je al precies wat je wil gaan doen. Mail dan bij je opgave graag de volgende informatie aan ons: welke dag wil je en vanaf hoe laat; naar welk gebied wil je; hoeveel deelnemers max en waar wil je verzamelen. Om alles in goede banen te leiden en op tijd de publiciteit in de kranten te kunnen verzorgen, vragen we **uiterlijk 25 april op** bovenstaand mailadres te reageren!

Ook een leuk idee: geef je moeder (Moederdag), je vader, je familieleden, je vrienden en of je collega's een excursie 'cadeau'. Gezellig samen op vogelontdekkingstocht.

De laatste zondag van de vogelweek te weten **zondag 17 mei** gaan we met onze informatiestand proberen het succes van vorig jaar te herhalen. Wij zijn tussen 10.30 uur en 15.00 uur te vinden bij bezoekerscentrum de Hoep in Castricum.

De Winterkoning

Nieuwsbrief – Maart 2026

De Nationale Vogelweek is van 9 tot en met 17 mei. Wij zoeken enthousiaste excursie-begeleiders. Geef je op bij Publieksactiviteiten - publieksactiviteiten@vwgmidden-kennemerland.nl

Bezoekerscentrum PWN De Hoep, Johannisweg 2 Castricum, foto van internet

Promotiemateriaal

De vierde druk van onze folder rolt alweer van de persen.

Ook hebben wij twee nieuwe vlaggen met ons logo erop; een welkome aanvulling bij de banners die we al hebben maar in het gebruik niet altijd even praktisch zijn.

Om in onze informatiestand en tijdens andere activiteiten goed herkenbaar te zijn, hebben wij nieuwe hesjes met ons logo erop. Ze worden tijdens de nationale vogelweek direct in gebruik genomen, in de informatiestand alsook tijdens de excursies.

Vogel van het Kwartaal

Tekst en foto's Hans Stapersma

Hoewel de Velduil in ons eigen werkgebied de afgelopen periode maar weinig werd gemeld, was die soort landelijk groot nieuws. Er werd ruim anderhalve maand geleden een groep gezien van maar liefst zo'n 20 - 25 Velduilen die samen dichtbij de bebouwing zat in het dorpje Eemdijk in de provincie Utrecht. Met de noordoostelijke wind toen was er een opmerkelijke voorkeur van de uilen voor een stevige naaldboom naast een vrij nieuw huis met een hele mooie serre.

Ik pikte het nieuws pas erg laat op via enkele van mijn cursisten en ging er, samen met een paar van hen, pas na een week of 4 kijken; we arriveerden er de tweede helft van de middag. Binnen een paar minuten hadden we al zo'n 7 Velduilen te pakken en direct buiten het dorp peuterden we er ook de één na de andere uit de lage begroeiing (meest in het riet) of uit plekken in de luwte van hekwerken en schuurtjes, etc.

De vragen "waarom hier?", "waarom hier met zoveel?" en "gebeurt dit wel vaker?" spoken nog steeds in mijn hoofd. Er vloog er binnen een kwartier na onze aankomst ook gelijk al één dichtbij over die belaagd werd door een aantal Stormmeeuwen.

De Winterkoning

Nieuwsbrief – Maart 2026

Er werd ruim anderhalve maand geleden een groep gezien van maar liefst zo'n 20 - 25 Velduilen die samen dichtbij de bebouwing zat in het dorpje Eemdijk in de provincie Utrecht.

De vragen "waarom hier?", "waarom hier met zoveel?" en "gebeurt dit wel vaker?" spoken nog steeds in mijn hoofd.

Tegen de schemering op weg terug naar de auto zagen we ook nog twee Steenuilen in een oude kwarrige boom waar ook een nestkast bleek te zitten.

Ik ben inmiddels in totaal 6 keer in Eemdijk geweest, één keer alleen maar verder steeds met meerdere anderen, en ik heb steeds Velduilen gezien, meestal zittend maar ook regelmatig vliegend. De laatste keer was het aangenaam warm en zonnig en vlogen er meerdere Velduilen al vroeg en nog met prima licht voor het maken van foto's. We waren dit keer met z'n vieren en we zijn allemaal thuisgekomen met mooie foto's van die fantastische Velduilen! Maar vooral toch met geweldige beelden in ons hoofd van die soepele en moeiteloze vlucht en wendbaarheid en dat scherp afspeuren van de weilanden onder hen. Ik ben langzaam tot de conclusie aan het komen dat Velduil wel eens mijn lievelingsvogel zou kunnen zijn geworden! Het kan slechter.

De Winterkoning

Nieuwsbrief – Maart 2026

Deze prachtige foto van een Kruisbek komt van Peter Gelten. Meer foto's van kruisbekken vindt u op een website van Peter, [Kruisbekken](#)

Kijk op waarneming.nl/observation/383174572/ voor de waarneming van Peter van een Kruisbek op de Wei van Brassier.

Kruisbek, foto Peter Gelten

Lente rituelen

Foto's van het Blauwborstpaar van Willem Jas

De Winterkoning

Nieuwsbrief – Maart 2026

Vogeljargon: voedselnijd en voedsel-diefstal

Tekst en foto's Bart Romijn

Voedselnijd, bezitters van honden kennen dit verschijnsel meestal wel. Een hond die bang is dat zijn voedsel wordt afgepakt vertoont agressie, zoals door grommen, blaffen of bijten. Een huishond hoeft normaliter weinig te doen om aan eten te komen. Hoe anders dit is voor dieren in de natuur.

Op een dag in december vlogen er meer dan 100 Jan van Genten tussen de pieren van IJmuiden. Regelmatig doken de Jan van Genten het water in, niet onder een relatief rechte hoek zoals op volle zee, maar schuin (vanwege de ondiepte?). Een aantal maal zag ik dat een Jan van Gent met een vis in de bek belaagd werd door een Grote Mantelmeeuw. Dit ging vaak met behoorlijke agressie gepaard. Soms had de Mantelmeeuw ook succes, zoals op onderstaande foto's te zien is. Een Grote Mantelmeeuw pikt in het oog van een Jan van Gent en vliegt even later met de vis weg.

Foto's boven: Grote Mantelmeeuw pakt een vis af van Jan van Gent.

Foto onder : Jan van Gent doodt Aalscholver die vis in bek heeft.

Voedselnijd bij vogels is een vorm van agressief of defensief gedrag waarbij een vogel zijn voedsel, of de directe toegang tot voedsel, agressief verdedigt tegenover andere vogels of dieren.

Schokkende taferelen

Nog heftiger was een schermutseling tussen een Jan van Gent en een Aalscholver met vis. De Jan van Gent pakte de kop van de Aalscholver in zijn bek. Het geruk en gefladder duurde zeker een paar minuten. Hoe lang precies weet ik niet. Opeens zag ik de kop van de Aalscholver onder water gaan en niet meer bovenkomen. De Aalscholver was dood. Vanwege de grote afstand kon ik niet zien of de wegvliegende Jan van Gent de vis in zijn bek had.

Van tal van vogelsoorten, zoals meeuwen en Kraaien, is bekend dat zij voedsel proberen af te pakken van andere vogels. Met name de Jagers (van Kleinste tot Grote) staan bekend als agressieve voedseldieven (*kleptoparasieten*). Zij pikken of bijten naar de rug, staart of buik van de andere vogel om deze te dwingen zijn prooi los te laten of uit te braken. Maar Jan van Genten kunnen er blijkbaar ook wat van!

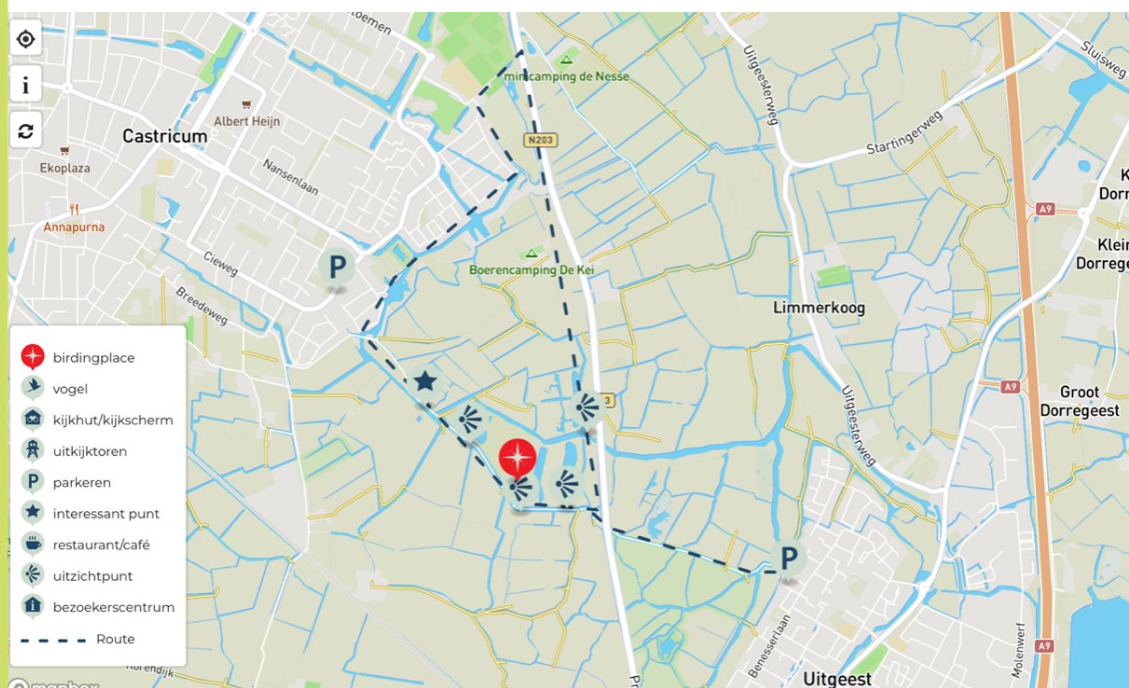
Vergrootglas op De Grote Ven

De Grote Ven is een overzichtelijk en fraai plasdras weidegebied dat met name in de lente en de herfst een bezoek waard is vanwege de vele vogelsoorten. Het is ook een botanisch rijk gebied.

Sinds 2004 wordt het door de Stichting De Hooge Weide beheerd met veel nadruk op (herstel van) natuurwaarden. Met nog goed herkenbare restanten van waterlopen van het vroegere Oer-IJ is het gebied ook van landschaps-historische waarde. Voor de ontstaansgeschiedenis van het gebied, ga vooral even kijken op hun website: <https://stichtingdehoogeweide.nl>.

De stichting heeft een drietal 'vennen' aan laten leggen, waarvan de Grote Ven er een is. De Grote Ven is nu ook door onze Vogelwerkgroep beschreven in birdingplaces.eu/nl/birdingplaces/netherlands/de-groote-ven, de website die in de vorige nieuwsbrief al even is toegelicht.

Velen leden van de vogelwerkgroep kennen het gebied inmiddels, maar voor de nieuwkomers is het goed te weten dat het gebied alleen goed bereikbaar is per fiets of te voet (mooie wandeling van enkele kilometers) vanuit Castricum of Uitgeest; met de auto is er niet echt stopgelegenheden op de provinciale weg N203, die dwars door het gebied loopt.

De stichting heeft een drietal 'vennen' aan laten leggen, waarvan de Grote Ven er een is.

Jaarrond vogels kijken

Je kunt hier het hele jaar door vele weide- en watervogels ontdekken: in het voorjaar en zomer de Grutto's, Tureluurs en Kluten, in het najaar en winter grote groepen ganzen en Goudplevieren, en het hele jaar door Wintertalingen, Piepers, Kwikstaarten en Snippen... en nog veel meer.

Nieuwe leden

Wij heten de volgende nieuwe leden van harte welkom: Atie Reurts, Esmee Stam (jeugdlid), Karin Jonker, Lauren Groen (jeugdlid), Martijn de Laat, Martijn Roozkrans, Niek Putters, Patricia Franssen, Richard Kaandorp, Marc Verberne en Ruben Groen

De afgelopen periode mochten wij 10 nieuwe leden verwelkomen.

Welkom in de Vogelwerkgroep Atie, Esmee, Karin, Lauren, Martijn, Niek, Patricia, Martijn, Richard, Marc en Ruben.

Leden vliegen uit: Vogelen in Gambia

Tekst en foto's Elice Jongerius

Als ik me verveel, wil ik wel eens door Facebook scrollen. Ook tegen het einde van 2025 zoefde ik door de eindeloze stroom op Facebook tot mijn oog viel op een foto van een prachtige vogel. De foto was genomen in Gambia en geplaatst door een Gambiaanse gids die ook vogelreizen organiseerde.

Ik zocht de website van deze particuliere organisatie op en in principe zag het er keurig uit, en, lekker Nederlands, ook niet te gek duur. Tussen neus en lippen zei ik dat tegen medevogelaar Radha van Schaick, dat dit misschien wel iets was dat ik ooit nog eens wilde gaan doen. Zij, doorpakkend als altijd, riep direct dat ze wel mee wilde en dat we in februari of maart zouden gaan.

Lang verhaal kort na te zijn gekomen van het idee, zijn we op internet gaan speuren naar eventuele negatieve reviews of andere gekke dingen over de gids, de organisatie en het land. We vonden niks dan enthousiaste verhalen en mooie vogelfoto's. Knoop doorgehakt, contact gezocht en geboekt voor half februari, 15 dagen langs de rivier De Gambia.

Pied Kingfisher – Bonte IJsvogel

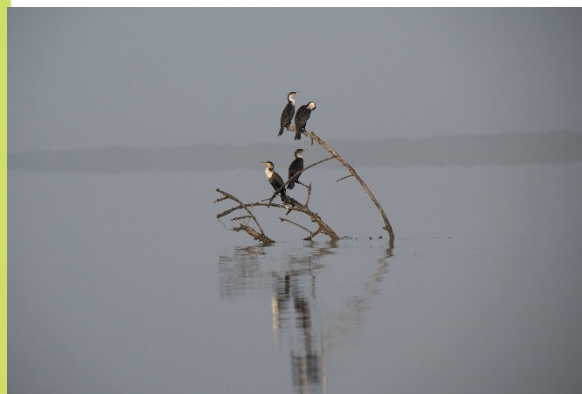
Mensen, wat een reis! We reisden met z'n vieren: Radha, ik en onze Gambiaanse chauffeur en Gambiaanse gids. Het was heerlijk warm, misschien wel beetje te warm (tussen de 35 en 40 graden) en zeker in het begin hebben we veel gelopen, in het veld, in de bossen en langs de rivier. Met onze verreljkers, zware camera's, statieven en rugtassen vol water. Pittig soms maar absoluut de moeite waard.

Prima georganiseerd

De onderkomens, meest lodges en een enkel hotel, waren eenvoudig maar prima en schoon. Warm water was te veel om op te rekenen maar een goed bed en een douche was er altijd wel. Het eten was eenvoudig maar lekker. Op een enkel dingetje na klopte alles tijdens de reis; ook hebben we ons geen moment onveilig gevoeld.

235 Soorten

En de vogels, de vogels: WOW! Wat hebben wij genoten. Elke dag weer. En wat hebben we veel gezien. Elke avond schreven we de vogels op die we die dag hadden gezien. Thuis hebben we dat uitgezocht en we kwamen tot een soortenlijst van ongeveer 235. De gids had een groene laserpen, handig om aan te geven naar waar je ongeveer moest kijken. Zijn 'Do you see the light' kwam zelfs in mijn dromen voor, zo vaak hoorde je dat per dag.

Cormorants – Aalscholvers

African Grey Hornbill – Grijze Tok

De Winterkoning

Nieuwsbrief - Maart 2026

We vonden niks dan enthousiaste verhalen en mooie vogelfoto's. Knoop doorgehakt, contact gezocht en geboekt voor half februari, 15 dagen langs de rivier De Gambia.

Elke avond schreven we de vogels op die we die dag hadden gezien. Thuis hebben we dat uitgezocht en we kwamen tot een soortenlijst van om en nabij de 235 verschillende soorten.

Veel kleine(re) vogels, in allerlei prachtige kleuren: rode snaveltjes, knalblauwe borstjes, groen boven en rood onderop de vleugels, Honingzuigers in bijna fluorescerende kleuren, Musjes en Vinkjes maar dan bijvoorbeeld een knalrode Vink. Regelmatig zaten we in 'vogelhutten' om het kleine grut in pracht en praal bij een waterdrinkplaatsje te kunnen fotograferen.

Langs de oevers van de rivier kwamen we ook vogels tegen die we hier zien: onder andere Wulpen, Steltkluten, Scholeksters, Reigers, Aalscholvers en Reuzensterns. Soms krek hetzelfde als in Nederland, soms met een exotisch tintje hier en daar.

Red-billed Firefinch – Vuurvink

Black Rumped Waxbill - Napoleonnetjes

De Winterkoning

Nieuwsbrief - Maart 2026

Majestueuze vogels

En de roofvogels. Wat was dat ook genieten. Zoveel beweging in de lucht, op de takken en op de grond. Zulke majestueuze vogels. En zoveel soorten. Uilen, arenden, wouwen, haviken, valken, gieren, enz. De wouwen waren ruimschoots in de meerderheid. Wat je dan krijgt na een paar dagen is dat je opgewonden roept dat je een roofvogel ziet, je de camera vast in gereedheid brengt, totdat de vogel dichterbij is en je ziet dat het een Wouw is, weer een Wouw is, en dan zeg je tegen elkaar, 'laat maar, het is een Wouw'. Onvoorstelbaar toch, dat er een roofvogelverzadiging optreedt.

Yellow-billed Kite – Geelsnavelwouw

Onvoorstelbaar toch, dat er een roofvogelverzadiging optreedt.

Do you see the light

De gids sprak Engels dus ook alle vogels werden in het Engels benoemd. Na onze reis weten we de meeste vogels in Gambia te determineren maar hoe ze in het Nederlands hetendaar moeten we nog even voor doorleren. Daar hebben we gelukkig ruimschoots de kans voor bij het uitzoeken van de vele, vele, vele foto's die we hebben gemaakt.

Mocht je ook aan een vogelreis in Gambia denken, blijktbaar is november de mooiste vogelmaand. Maar volgens ons is elke maand daar fantastisch! Do you see the light!

Vogelwaarnemingen Midden-Kennemerland, december 2025 - februari 2026

Hans Schekkerman

Dec-feb algemeen

De eerste drie weken van december waren zacht en vaak somber, maar overwegend droog. Met de kerst begon een periode met winterse kou. Vanaf 3 jan viel er ook sneeuw in het binnenland, en vanaf de 7^e ook langs de kust, maar nauwelijks in onze regio. Op 12 jan viel de dooi weer in. Februari was droog, vrij zonnig en aanvankelijk vrij koud. In de derde week stond er een koude NO-wind; in Noord-Nederland viel ook sneeuw en ijzel maar bij ons opnieuw niet. Door een zacht einde kwam de gemiddelde maandtemperatuur toch uit op normaal. Het af en toe winterse weer bracht eigenlijk geen grote verplaatsingen van vogels in onze regio. Begin jan spoelden veel (meest lege) mesheften aan op het Velser strand; op 6 jan zaten meer dan 10.000 zilvermeeuwen en ca 2000 stormmeeuwen tussen de Noordpier en Wijk aan Zee.

Zoek de adulte Grote Burgemeester tussen duizenden meeuwen op het strand van Velsen-Noord, 6 januari, foto Hans Schekkerman.

Waterwild

Een eerstejaars **Zwarte Zwaan** die op 30 dec in het Infiltratiegebied zat en op 1 jan bij Marquette, Heemskerk, was een andere vogel dan de adult die langdurig in de bebouwde kom van Uitgeest verbleef. De winterse omstandigheden in het noordoosten zorgden voor wat verplaatsingen van **Kleine Zwanen**; overvliegende exemplaren werden gezien op 10(3 exx), 11(4), 12(1) en 25 jan (3). Naast wat overvliegende groepen werden ook geregeld kleine aantallen pleisterende **Kleine Rietganzen** en **Toendrarietganzen** gezien in de polders; de grootste groepjes betroffen 11-12 Kleine Rieten op 11 dec en 21-22 feb, en acht Toendrarieten op 19 jan en 11 feb.

Het af en toe winterse weer bracht eigenlijk geen grote verplaatsingen van vogels in onze regio. Begin jan spoelden veel (meest lege) mesheften aan op het Velser strand.

De winterse omstandigheden in het noordoosten zorgden voor wat verplaatsingen van Kleine Zwanen; overvliegende exemplaren werden gezien op 10(3 exx), 11(4), 12(1) en 25 jan (3).

Toendrarietganzen, Castricumerpolder, 13 feb, foto Hans Schekkerman

De Winterkoning

Nieuwsbrief - Maart 2026

Er kwamen een kleine 10 waarnemingen van (maximaal 3) Nonnetjes op het Uitgeester- en Alkmaardermeer tussen 28 dec en 25 jan; daarnaast bezochten twee vrouwtjes het Infiltratiegebied op 18 feb en waren er twee waarnemingen over zee.

Een Parelduiker zwom tussen de pieren op 10-11 feb, en twee andere passeerden Castricum aan Zee op 24 en 25 jan.

De enige **Casarca** van deze periode zat op 13 dec in de Hempolder bij Akersloot. Op 6 jan foerageerde nabij de Damsluis in de weinig door vogelaars bezochte Wijkermeerpolder een bijzonder grote groep van 1380 **Krakeenden**. Op 26-28 dec pleisterde een **Topper** bij de Noordpier en rond 10 jan een groepje van 8 vooral nabij de Zuidpier van IJmuiden; de enige in het binnenland zwom op 18 jan op de Dodde bij Akersloot. Het bekende vrouwtje **Witoogend x Kuifeend** overwinterde vermoedelijk ook weer in de regio, maar dan op een stiekem plekje want ze werd alleen op 16 jan gezien op haar vertrouwde Karpervijver bij Bakkum. Ook een vrouw **Krooneend** die op 12 dec, 26 jan en 13-22 feb werd gemeld in het Infiltratiegebied en Lepstukken achter Johanna's Hof wist meestal ongezien te blijven. Solitaire **Ijseenden** vlogen langs de Noordpier op 27 dec en langs Castricum aan Zee op 8 feb.

Er kwamen een kleine 10 waarnemingen van (maximaal 3) **Nonnetjes** op het Uitgeester- en Alkmaardermeer tussen 28 dec en 25 jan; daarnaast bezochten twee vrouwtjes het Infiltratiegebied op 18 feb en waren er twee waarnemingen over zee.

Zeevogels en meer

De eerstejaars **Ijsduiker** die in november pleisterde bij de pieren van IJmuiden bleef daar tot 5 december. Een exemplaar dat in januari nogal honkvast bij de Zuidpier zat werd alleen op 9 jan ook bij de Noordpier gezien. Op 25 jan vloog er één Z langs Castricum aan Zee en op 30 jan werd daar een vogel ter plaatse gemeld. Een **Parelduiker** zwom tussen de pieren op 10-11 feb, en twee andere passeerden Castricum aan Zee op 24 en 25 jan. Drie **Roodhalsfuten** werden gemeld over zee, in elke maand één. **Kuifduikers** zwommen op 30 dec bij Castricum aan Zee, 12-16 jan en 26 jan t/m 11 feb bij de Noordpier, en op 18-25 jan op het Alkmaardermeer. Vrijwel de gehele periode pleisterden er ook weer 1-2 **Kuifaalscholvers** bij de Noordpier, met het Forteiland als favoriete rustplaats. In dec en jan waren veel **Jan-van-Genten** te zien voor onze kust, soms met tientallen foeragerend vlak achter de branding. Op 29 dec vlogen er 450 N langs Egmond in drie uur tijd. Begin januari woei een aantal dagen een straffe NNW-wind rechtstreeks vanuit het poolgebied, en bracht **Noordse Stormvogels** naar onze kust: een doodvondst en in totaal 15 langsvliegende bij Castricum en Egmond op 4-5 jan. Hieronder waren ook 3-4 exx van de donkere vorm, uit hoogarctische broedgebieden. Late **Kleine Jagers** werden over zee gezien op 6 dec en 1 en 18 jan, en **Grote Jagers** op 3, 4, en 27 dec, en 1 jan.

De bekende adulte **Grote Burgemeester** trok de gehele periode veel bezoekers in de haven van Beverwijk (waarschijnlijk omdat er elders in Nederland maar weinig waren deze winter), maar ging zelf even kijken bij de schelpenbank op het Noordpierstrand op 5 en 6 jan. Op 8 jan werd daar ook een **Zwartkopmeeuw** gezien die was voorzien van kleurringen en een zender.

Op 4 jan werd een dode **Papegaiduiker** gevonden bij Wijk aan Zee, en op 25 jan vloog er een langs Castricum aan Zee.

Op deze verslagperiode past echter bij uitstek een geregeld gehoorde uitspraak na verre vogelreizen: "*The best bird was a mamma!*". Dit vanwege de uiterst zeldzame **Beloega** die vanaf 17 jan voor de Noord-Hollandse kust heen en weer zwom en van 25 t/m 31 jan ook geregeld vanaf onze stranden werd gezien. Daar bleef het niet bij want tussen 18 jan en 7 feb maakte je daar ook kans op een **Bultrug**, al verbleef die vaak iets zuidelijker langs de kust.

Reigers

Slaapplaatstellingen van **Grote Zilverreigers** op 7 dec en 21 feb leverden 24 en 7 vogels op in de eendenkooi bij Uitgeest, en 10 en 0 (vanwege de werkzaamheden) bij de Karpervijver. Aan de NO-kant van het Alkmaardermeer zaten er 43, waarvan een deel eerder sliep op het starteiland bij Akersloot. Twee tot drie **Kleine Zilverreigers** overwinterden in de regio, maar waren zoals gewoonlijk weinig honkvast. Clusters van waarnemingen lagen in de Castricumerpolder-Noord en in het tuinderijgebied Heemskerkerduin, met elk maximaal 2 exx. Hoewel die plekken zo'n 6 km uiteen liggen zijn er geen meldingen uit beide clusters op dezelfde datum.

Roofvogels en uilen

De bijzonderste rover van deze periode was de eerste winter **Steppekiekendief** die van 3-8 dec (en mogelijk al wat eerder) verbleef een rond het Uitgeestermeer. Ze werd het meest jagend gezien boven de rietkragen langs de Hempolder en het Limmergat, maar joeg ook aan de ZO-kant van het meer, boven Dijkerhemme (waar ze voor het eerst werd opgemerkt) en in de Uitgeesterbroekpolder. Dit eerste wintergeval van Steppekiek in Noord-Holland trok aardig wat bekijks. Op 9 dec werd ze niet meer gemeld, en op 10 dec werd dezelfde vogel herkenbaar gefotografeerd bij Leidschendam (ZH).

Op 25 en 26 dec vloog een jonge **Zeearend** over respectievelijk Beverwijk en Koningsduin, Bakkum; misschien dezelfde vogel werd op 4, 11, 18 en 20 jan gezien rond het Uitgeester- en Alkmaardermeer. Op 8 feb vloog een onvolwassen vogel over de Rijksduinen bij Velsen en op 19 feb twee over De Kaag, NHD Heemskerk. De enige **Rode Wouw** van deze periode werd op 27 feb gezien bij Beverwijk en een dag later in NHD Bakkum-Egmond.

Er kwamen drie meldingen van **Smellekens** uit december en één uit januari. **Velduilen** werden maar weinig gezien deze winter: op 21 dec over zee bij Egmond en in jan-feb drie maal rond De Buitenlanden in de Wijkermeer.

Steppekiekendief, Hempolder, 4 december, foto Joep de Leeuw

De Winterkoning

Nieuwsbrief - Maart 2026

De bijzonderste rover van deze periode was de eerste winter Steppekiekendief die van 3-8 dec (en mogelijk al wat eerder) verbleef een rond het Uitgeestermeer.

De enige Rode Wouw van deze periode werd op 27 feb gezien bij Beverwijk en een dag later in NHD Bakkum-Egmond.

Zangvogels

Bijzonder (vroeg?) was een **Boerenzwaluw** die op 8 feb rondvloog bij Wijk aan Zee. Een van de weinige **Pestvogels** in Nederland deze winter vertoefde tussen 29 dec en 12 jan op het voormalige Duin & Bosch terrein in Bakkum, en misschien wel dezelfde werd gefotografeerd in de componistenbuurt in Castricum op 30 jan. Een late **Bruine Boszanger** werd geringd op de Vinkenbaan op 17 dec en de enige **Siberische Tjiftjaf** van deze winter zat in een tuin in Limmen op de 27^e. In de Westerhout bij Beverwijk werd tussen 25 dec en 22 feb enkele malen een groepje van 6-10 **Witkopstaartmezen** gezien en gefotografeerd. Meldingen van Raaf waren er op 31 jan over Reservaat-West in NHD Heemskerk en op 7 feb twee over het Willemsbos, NHD Castricum. Van 11 dec t/m 20 jan werd af en toe een kennelijk overwinterende **Klapekster** gezien tussen Vogelduin en Doornvlak in NHD Bakkum, en op 30 jan een in het Meeuwenduin, NHD Heemskerk. Na acht meldingen van Barmsijzen in december kwam er nog maar één in jan, bij Dorregeest op de 17e. Ook Kruisbekken waren niet talrijk, maar werden vooral vanaf midden-januari wat vaker gezien. **Sneeuwgorzen** werden slechts drie keer gemeld, de grootse groep (14 exx) op het strand van Castricum aan Zee op 19 jan.

De Winterkoning

Nieuwsbrief – Maart 2026

Een late Bruine Boszanger werd geringd op de Vinkenbaan op 17 dec en de enige Siberische Tjiftjaf van deze winter zat in een tuin in Limmen op de 27e.

Witkopstaartmees, Beverwijk, 23 jan, foto Michel van Nieuwland